Р Е Г И О Н А Л Е Н

КООРДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ

ЗА РЕАКЦИЯ В СЛУЧАИ

НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ

Изготви : Фондация „П.У.Л.С.”

Перник, ноември 2016

Регионалният координационен механизъм за реакция в случаи на домашно насилие е разработен в рамките на проект „**Който бездейства става съучастник- заедно срещу домашното насилие**”, който се изпълнява по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-79 /13.02.2016г**. сключен с Министерство на правосъдието на Република България.**

Съдържание:

I. Въведение

II. Основни принципи и цели

III. Професионална подкрепа при домашно насилие

1.Водене на случай:

- обосновка
- ролята на институциите, пряко ангажирани в случаи на домашно насилие

2.Диаграми за работа по случаи на:

- по случай на възрастен, жертва на насилие
- по случай на дете, жертва на насилие

3. Ползите от центриран към пострадалото лице подход

4. Признание на централната роля на пострадалото лице за идентифициране на риска и за управлението на безопасността

5. Оценка на риска

6. Списък на рисковите фактори.

IV. Критерии за успешно партньорство в регионалната работа.

V. Специализираните служби, които най-често се въвличат при работа с лица и деца, засегнати от домашно насилие

VI. Взаимодействие при случаи на домашно насилие

1.Обмен на информация

2. Извършване на съвместни действия при случаи на домашно насилие.

3. Създаване на Регионален съвет

4. Карта на взаимодействието

VII. Мрежа за подкрепа

1. Държавни институции и специалисти в подкрепа на лица, пострадали от ДН

2. Неправителствени организации в подкрепа на лица, пострадали от ДН.

Регионалният координационен механизъм за реакция в случаи на домашно насилие е разработен в рамките на проект „**Който бездейства става съучастник- заедно срещу домашното насилие**", който се изпълнява по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-79 /13.02.2016г**. сключен с Министерство на правосъдието на Република България.**

I. Въведение

Целите залегнали в настоящия Регионален координационен механизъм за реакция в случаи на домашно насилие са естествено продължение на дългогодишния опит и дейност на Фондация „П.У.Л.С.' и партньорството и с правителствени и неправителствени организации в общата им работа по случай на хората, пострадали или живеещи в насилие и хора в риск.

През дългогодишния си опит Фондация „П.У.Л.С.' разработи редица програми за рехабилитация, интеграция и превенция за работа по проблема – домашно насилие. Основен принцип на работа през всичките тези години беше „работата по конкретен случай" на принципа на личностно-центрирания подход, по който всички институции се организират и работят по проблема на клиента, който е поставен „в центъра". Този механизъм дава добра възможност за координация, кооперация и предоставяне на квалифицирана, професионална помощ по принципа на „тук и сега". Като продукт на тази координация между правителствените и неправителствените структури се създаде настоящия Регионален координационен механизъм, който обективира дългосрочната практика на взаимоодействие.

В подкрепа на Кординационния механизъм се явяват изписано **Споразумение за партньорство на регионалните структури в Пернишка област при случаи на домашно насилие**, Закона за защита от домашното насилие, Правилника за прилагане на ЗЗДН, Инструкция № Із-2673 от 10.11.2010г. за реда за осъществяване на взаимодействието между органите на Министерството на вътрешните работи и на Министерството на труда и социалната политика при защита от домашното насилие, Европейското законодателство и утвърдените механизми за отреагиране и обединение по направленията :

- превеция;
- изготвяне на бърза и качествена оценка на риска;
- реална интервенция при криза;
- управление и контрол над ситуацията;
- правилното отработване на посттравматичните стресови ситуации;
- избягване на повторна виктамизация;

Предвид спецификата на феномена „**Домашно Насилие**", регионалното партньорство от всички органи и институции имащи отношение по проблема е насочено и в посока на:

- работа по идентифициране, оценка и управление на безопасността в случаите на домашно насилие с висок риск от причиняване на вреди;
- координирано обсъждане на конкретни случаи, от всички регионални институции имащи отношение и работещи по съвместно по дадения казус ;
- добри практики ;
- насоки за реални първи стъпки;

-правилното и коректно описание на случаите и ползването им за подобряване цялостната ефективност на процеса.

Преценката на ситуация на лица в риск изисква съобразяването и адекватната оценка на влиянията върху физиката, психиката и личността на пострадалия. Така например работата по случай с данни за евентуален риск изисква съобразяване и координиране на повече от една институции, и на определен брой специалисти. Взаимната координация и общите действия на всички служби и субекти, ангажирани по конкретния казус е единствения възможен начин за ефективна и бърза защита на жертвите на домашно насилие. Важно е всички участници да са запознати с динамиката и ефектите от домашното насилие върху пострадалото лице, като настоящия механизъм урежда взаимовръзките и взаимоотношенията между представители на РД-МВР, Съд, Прокуратура, Община, РДСП, ДСП, ОЗД, Представители на училищните власти, Лекари, Адвокати и НПО, работещи на територията на област Перник .

Регионалният координационен механизъм за реакция в случаи на домашно насилие е разработен в рамките на проект „**Който бездейства става съучастник- заедно срещу домашното насилие**", който се изпълнява по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-79 /13.02.2016г**. сключен с Министерство на правосъдието на Република България.**

II. Основни принципи

1. Регионалният механизъм се основава на следните ключови принципи:

- Пострадалият да е в центъра на всяка интервенция.
- Безопасно и позитивно за пострадалото лице преживяване при работата с него.
- Партньорството и сътрудничеството между службите - ефективен начин за подкрепа на лица с висок риск от насилие и увреждане.
- Прилагане на недискриминативни интервенции и услуги и избягване всяка форма на обвиняване на пострадалият.
- Подсигуряване на ключов специалист, който да организира подкрепа на пострадалото лице и да отстоява неговите нужди и интереси.
- Независимо застъпничество за децата и обезпечаване на техните права.
- Отстояване правото на пострадалия да води живот, свободен от насилие, на овластяване и самоопределяне, както и на конфиденциалност.
- Насилието не е частен, а обществено значим проблем .
- Пострадалите лица не са отговорни за насилието, което са претърпели. Няма извинение за насилието !
- Спиране на оскърбителното поведение към пострадалото лице и извършителите да носят отговорност.

Тези принципи са основата за всички действия на организации, стремящи се към превенция на насилие. Затова, най-важното послание за всички е:

Животът, свободен от насилие е основно човешко право, не привилегия!

2. Регионалният механизъм си поставя и следните цели:

- Да се обменя информация за подобряване на безопасността, здравето и благосъстоянието на пострадалите лица в ситуации на висок риск от увреждане при ДН.
- Да се определи за кого извършителят представлява значителен риск и да се работи заедно за въздействие срещу този риск.
- Да се изготви и изпълни съвместен план за управление на риска и безопасността, който подкрепя всички, изложени на риск и намали риска от увреждане.
- Да се намали повторната виктимизация, ескалация и тежко насилие, включително (опит за) фемицид.
- Да се повиши отговорността на службите.

- Да се подобри подкрепата за персонала, включен в тези случаи.

3. Когато се работи с пострадали жени, при които има висок риск от насилие от страна на интимен партньор, основният фокус е:

- Да се защити човешкото право на живот, свободен от насилие.
- Да се осигури безопасността им.
- Да се предотврати бъдещо насилие.
- Да се насърчи жената да установи и разбере естеството и рисковете за нея.

Мерките, които практикуващите прилагат, могат да имат пряко въздействие върху живота, здравето и свободата на пострадалите от насилие и техните деца. Този потенциал трябва да е винаги в центъра на всякакви съображения.

Важно е да се знае, че пострадалите от ДН често преживяват следното:

- На тях извършителите им казват какво да правят и какво да не правят.
- На тях им се нарежда от извършителите.
- На тях се гледа като на проблем.

Ако пострадалото лице усети, че този подход се повтаря по някакъв начин от службата за подкрепа, то вероятно няма да се довери. Затова, моля имайте предвид:

- Необходимостта да изслушате пострадалото лице внимателно и необвинително.
- Нуждата да спечелите доверието му, за да Ви сподели цялата си история.

4. Домашно насилие и въздействието върху децата

Домашното насилие е важен индикатор за риск от увреждане на децата. Последни изследвания подчертават дългосрочното и травмиращо въздействие за децата от това да наблюдават насилие над родителя ненасилник. Децата, които присъстват по време на домашно насилие, са жертви на домашното насилие. В допълнение, при семейства, в които има домашно насилие, често има и други основания за закрила на детето, включително физическа и сексуална злоупотреба.

Кицман и др. (2003) в мета-анализ от 118 проучвания, откриват, че:

- Има съществена връзка между присъствието на домашно насилие и проблеми на детето като такива деца имат значително по-лоши психо-социални резултати в сравнение с деца, които не са били свидетели на такова насилие.

- Децата – свидетели на домашно насилие имат сходни резултати с деца, които са били физически насилвани.

- Децата често са по-наясно с проблемите, отколкото родителите осъзнават, но те не винаги разбират какво се случва и защо.

- Децата, чиито родители са претърпели домашно насилие, съобщават, че те самите са свидетели или търпят насилие, понякога особено тежко.

- Децата, които живеят в среда на ДН, често „се спасяват“ като прибягват към употребата на психоактивни вещества, развиват деликвентно и/или агресивно поведение към околните и дори самите те директно и/или индиректно също стават жертва на насилие.

- Децата се тревожат за родителите си повече, отколкото показват, особено когато ги е страх за безопасността на родител.

- Много често децата живеещи в насилие не споделят притесненията си, но съобщават, че се справят като си отвличат вниманието с извършването на противообществени прояви или се затварят в свой собствен свят.

- Децата използват главно неформалната подкрепа и са най-склонни да говорят с родителите (по-често с майките) или приятели, братя, сестри, близки роднини.

- Децата не знаят къде да потърсят институционализирана подкрепа и рядко търсят първоначално помощ от професионалистите.

Децата **казват**, че искат да говорят с някого, на когото вярват, който ще ги изслуша, разбере и ще ги успокои,/ като на първо място/ и запази конфиденциалност. Те искат помощ, за да преосмислят проблемите, без непременно да поемат пълна отговорност за решенията.

Най-настоятелното желание на децата е за достъпна и пригодена за възрастта им информация, за да им помогне да разберат какво се случва в тяхното семейство.

Тревогите на децата включват това, че професионалистите не им вярват, не говорят с тях директно и не правят нищо, за да им помогнат.

III. Професионална подкрепа при домашно насилие

1. Водене на случай:

Воденето на случай е оказване на помощ, отговаряща на индивидуалните потребности на пострадалото или ситуация на риск лице, обединявайки отговорността за оценката и координирането на услугите в лицето на един професионалист /социален работник, психолог, психиатър/ или екип.

Основните задачи на воденето на случай са:

- **Оценка на потребностите и ресурсите** - придобиване на ясна представа за потребностите и силните страни на индивида.
- **Планиране на грижата** - на базата на оценката, водещият на случай ръководи изготвянето на лесен за изпълнение план, който съдържа ясно определени цели.

- **Изпълнение на плана** - планът трябва да бъде пуснат в ход със съдействието на пострадалите, подкрепящите ги хора и всички онези служби, които отговарят най-пълно за изпълнението на идентифицираните им потребности. Планиране и провеждане на поредица от „конференции по случай".

- **Проследяване** - водещият на случай системно проследява и отразява изпълнението на поставените цели.
- **Преглед на постигнатото** – Провеждане на „Конференция по случай" с участието на всеки, който е свързан със задачата, се оценява резултатът от планираните интервенции. Тъй като тази оценка изисква изследване на настоящите потребности и силните страни на отделния потребител, прегледът може да се разглежда като повторна оценка.

Посочените задачи не са поредица от отделни събития. Те протичат паралелно и са взаимно свързани. Добрата практика се основава на ясно определени **водещи принципи**:

➢ **Фокусиране върху силните страни на индивида, а не върху проблематиката и патологията.**

Личността изисква уважение, зачитане на достойнството, възможност за избор и известна подкрепа, която отговаря на потребностите и в същото време укрепва автономността му.

➢ **Връзката между водещия на случай и клиента е от основно значение.**

➢ **Интервенциите са основани на принципа за свободния избор на потребителя.**

➢ **Активното водене на случай, вкл. работа на място/ отиване при клиента/.**

➢ **Даване на обратна връзка по случая на всички ангажирани в мултидисциплинарния екип.**

Регионалният координационен механизъм за реакция в случаи на домашно насилие е разработен в рамките на проект „**Който бездейства става съучастник- заедно срещу домашното насилие**", който се изпълнява по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-79 /13.02.2016г**. сключен с Министерство на правосъдието на Република България.**

Лицата и децата, пострадали от домашно насилие обичайно се оказват в позиция на социално, психическо и физическо нарушено функциониране и имат нужда от помощ отвън. За да се помогне ефективно на пострадалото лице, трябва то да е „ в центъра", а водещия на случая опосредява връзката между него и социалната среда, семейството, различните видове институции. Съвместната работа по случай позволява на водещия да ангажира всички ключови фигури в оценката и последващите дейности, увеличавайки значително приемствеността и подкрепата.

2. Диаграми за работа по случаи на:

- **Възрастен, жертва на насилие**

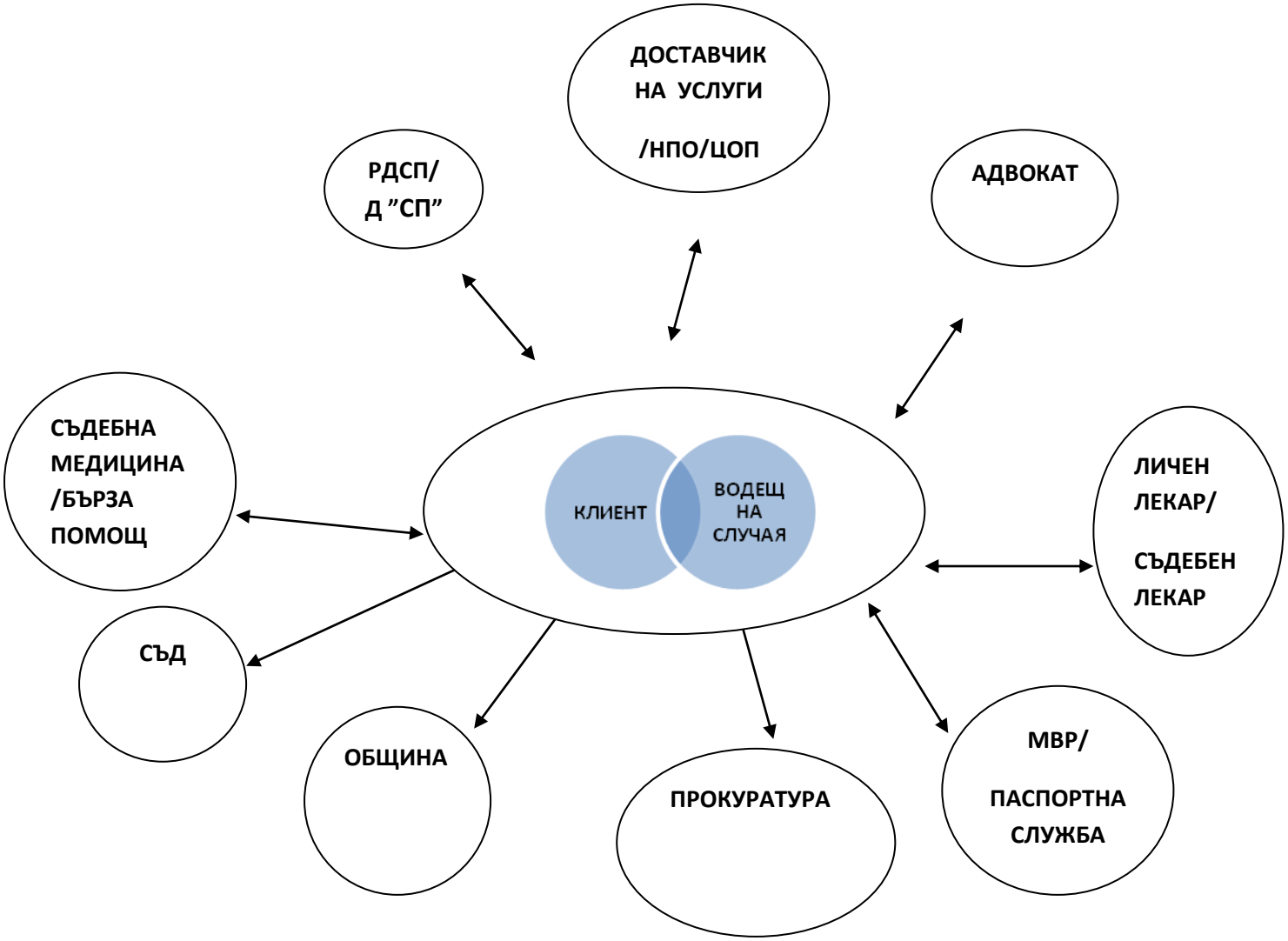

- **Дете, жертва на насилие**

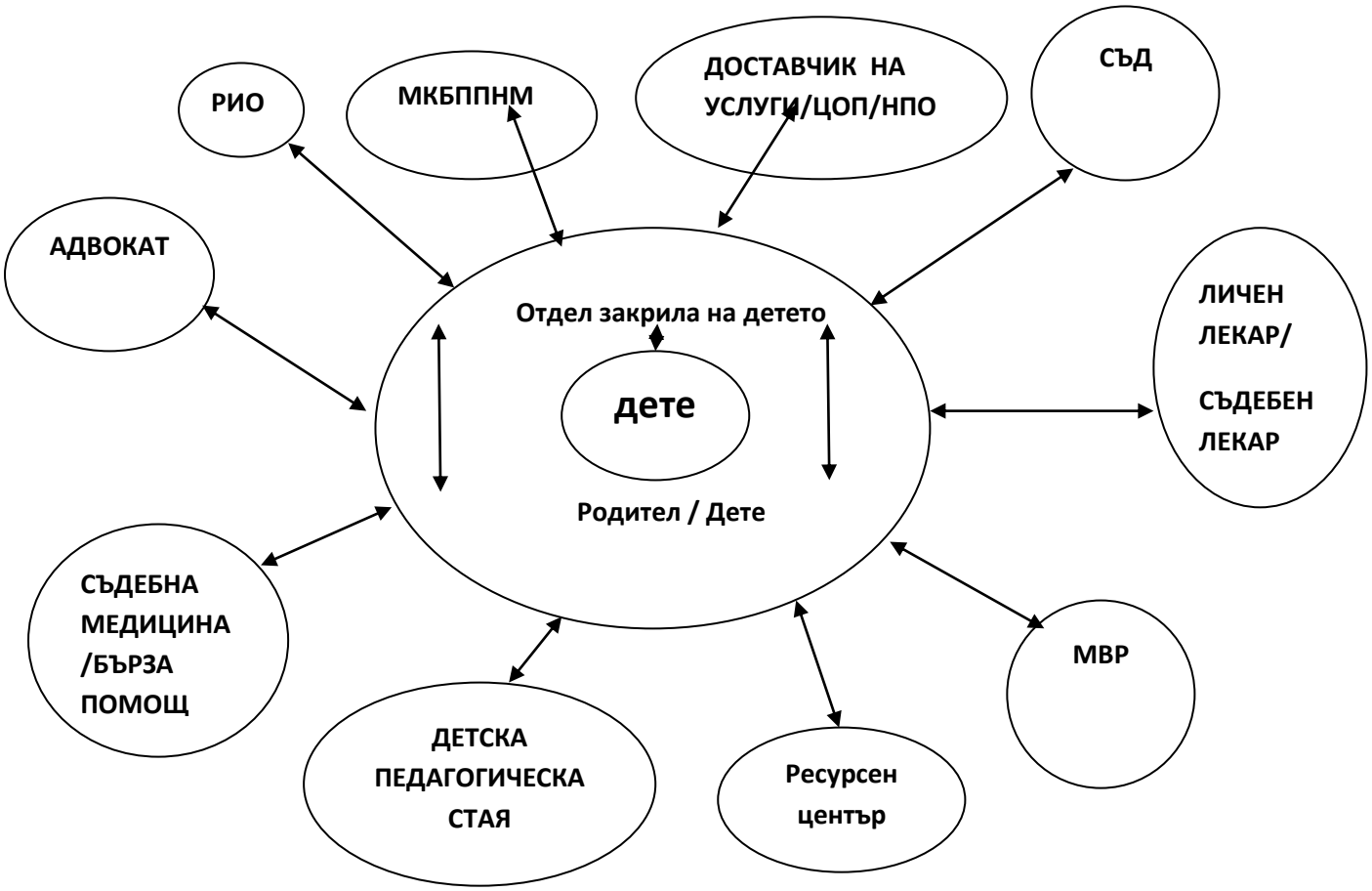

3. Ползите от центриран към пострадалото лице подход

- Пострадалото лице има активна роля в избор и прилагането на мерки за сигурността му.
- Пострадалото лице бива изслушвано.
- Пострадалото лице получава отговор.
- Стратегията за управление на безопасността е общо дело.
- Има по-голяма вероятност за успех.
- Изграждане на мрежа от специалисти, които оказват подкрепа увеличават доверието на пострадалото лице.

4. Признание на централната роля на пострадалото лице за идентифициране на риска и за управлението на безопасността:

- Най-големият източник на нужна информация е пострадалото лице.
- Овластяване, подкрепа и спечелване на доверието на пострадалото лице
- Всички права и отговорности са ясно определени, обсъждани и съгласувани в партньорство.
- Застъпничеството за правата на жертвите и децата им се предоставя като част от партньорството.
- Службите остават отговорни и последователни като гарантират, че те предприемат действията и предоставят подкрепата, които са съгласувани.
- Навременно предаване на информация при промени в обстоятелствата.

5. Оценка на риска

Всички служби трябва да могат да провеждат базови оценки на риска за преценка на силен риск за жертвите на домашно насилие и да реагират на спешните потребности за подобряване на безопасността.

Спешните потребности за подобряване на безопасността може да се идентифицират чрез задаване на въпроси като:

- Чувствате ли се в безопасност да се върнете у дома?
- Нуждаете ли се от помощ за намиране на безопасно място за настаняване?
- Наранени ли сте?
- Нуждаете ли се от медицинска помощ?
- Как мога да се свържа, ако изгубим контакт?
- Имате ли близки хора, които да ви подкрепят?

Тези въпроси ще помогнат на участниците в Регионалния механизъм да открият спешните потребности на жертва на домашно насилие. За по-подробна оценка на риска пострадалите трябва да се насочват към специализираните служби за подкрепа и услуги при домашно насилие, които могат да извършат по-всеобхватно индивидуално планиране на безопасността и адекватна оценка на риска.

6. Списък на рисковите фактори:

	Рисков фактор	Категория риск
	I. История на насилието	
1.	**Предишно домашно насилие**	В проучванията на рисковите фактори за домашно насилие най-честият рисков фактор е предходно домашно насилие.
2.	**Насилие към децата или други членове на семейството**	Честото насилие в рамките на дома ще ескалира към други членове на семейството, включително децата. Първоначалните тревоги за безопасността на детето могат да разкрият много по-разширени модели на насилие в семейството. Децата може да се използват от извършителя като метод за емоционална манипулация и контрол над жертвата. Има доказателства, че рискът за децата, които търпят насилие, често не се приема сериозно .Правата на детето и мерките за закрила на децата са паралелна грижа за практиците, ангажирани с оценка на риска.
3.	**Насилствено поведение изобщо**	Извършителите на домашно насилие също често проявяват общо противообществено отношение, поведение и вършат насилие извън семейната сфера. Насилието извън семейството показва обща тенденция за използване на насилие и може да увеличи риска за жертвата и да изложи на риск други хора, включително практици.
4.	**Нарушаване на заповеди за защита**	Нарушенията на заповеди за защита също се свързват с увеличаване на риска от бъдещо насилие.
	II. Форми и модели на насилие	
5.	**Жестокост и честота на актовете на насилие**	Нарастването на жестокостта и честотата на насилствените актове са един от най-важните фактори за жестоко и потенциално смъртоносно нападение.

6.	**Използване на закани с оръжия**	Използването или заканите за употреба на оръжия са важен рисков фактор за тежко или смъртоносно насилие. При домашно насилие трябва да се съобрази, че всички оръжия, включително огнестрелни, ножове и опасни предмети могат да се използват за инструмент за нараняване на жертвата.
7.	**Контролиращо поведение и изолация**	Контролиращото поведение се счита за значим рисков фактор за повторно, жестоко и потенциално смъртоносно насилие. Изолацията е честа стратегия за контролиране и може да приеме жестоки форми като лишаване от свобода (заключване на жертвата).
8.	**Дебнене**	Дебненето се отнася към тежкото и със смъртоносен изход насилие и съчетано с физически посегателства, е значително свързано с убийство и опит за убийство.
9.	**Сексуално насилие**	Сексуалното насилие е широко разпространено като част от домашното насилие над жени и деца. Сексуално насилваните хора са по-вероятно да бъдат подложени на сериозно нараняване и системна злоупотреба при домашно насилие.
10.	**Закани за убийство, за нараняване, принуда**	Практиката е показала, че жестокото насилие често се предхожда от закани. Принудата може да приеме различни жестоки форми, включително насилствен брак.
11.	**Душене и давене**	Душенето и давенето са много опасни форми на насилие; около половината жертви на фемицид са били подложени на опит за удушаване в годината преди смъртта им.
III. Рискови фактори, свързани с поведението на извършителя		
12.	**Въпросите за употребата на алкохол и наркотици**	Докато употребата на алкохол и наркотици не е причина, нито оправдание за домашното насилие над пострадалия, употребата на алкохол и наркотици от извършителя се свързва с повишен риск от фемицид и жестоко насилие.
13.	**Собственическо чувство, прекомерна ревност и други форми на опасни нагласи**	Прекомерната ревност и собственическо чувство също се свързват с жестокото насилие. В допълнение, патриархалните нагласи на извършителите като твърде суровите понятия за мъжка или семейна чест и чувството за притежание по отношение на жената, могат да влияят на риска.

14.	**Въпроси, свързани с влошено психично здраве, вкл. закани за самоубийство**	Психическите проблеми на извършителя, включително депресия, се свързват с увеличен риск от повтарящо се и жестоко насилие. Заканите за извършване на самоубийство и влошеното психично здраве на извършителя са рискови фактори за фемицид, последван от самоубийство. В 32% от случаите на фемицид, извършителят се е самоубил след това.
15.	**Икономически стрес**	Промените във финансовото състояние на извършителя и безработицата са силни рискови фактори за фемицид при домашно насилие, свързани с понятията за мъжественост и за полово обусловените роли на мъжете и жените.
	IV. Усетът на жертвата за риск	
16.	**Страх за себе си и за другите**	Изследванията показват, че съществува силна корелация между самооценката на жертвата за риск и действителните прояви на насилие от извършителя. Някои жертви на насилие, обаче може и да омаловажават и подценяват насилието. В проучването за фемицида от Кампбел и др. (2003 г.) около половината от жертвите не са предусещали никакъв риск, че извършителят може да ги убие.
	V. Утежняващи фактори	
17.	**Раздяла**	Раздялата е всеобщо призната като съществен рисков фактор за жестоко увреждане или фемицид.
18.	**Контакти с дете**	Честа последица от раздялата са конфликтите във връзка с лични контакти с детето и често, както жените, така и децата се излагат на риск от повтарящо се насилие.
19.	**Доведено дете в семейството**	Сред рисковите фактори за фемицид от интимен партньор е и обитаването на дома от доведено за извършителя дете.
20.	**Насилие по време на бременност**	Към 30% от домашното насилие започва по време на бременност. Насилието по време на бременност е рисков фактор за жестоко и смъртоносно насилие. Бременните жени са с по-висок риск и от по-леки, и от тежки форми на насилие, отколкото тези, които не са бременни.

Рисковите фактори от горния списък са сред най-често изброяваните в средствата за идентификация на риска, потвърдени и от емпиричните изследвания. Разпознаването на съществуването на тези рискови фактори представлява ефективна отправна точка за професионалистите да започнат изследване на риска с хора, които преживяват домашно насилие.

IV. Критерии за успешно партньорство и регионална работа:

- Общо разбиране на проблема.
- Споделено от всички изявление за мисията и възгледите.
- Разработване на значими партньорски цели и оперативни задачи, със съгласувани стратегии за това как да се постигнат тези задачи.
- Ангажимент на всяка служба за партньорска работа, включително и за редовно и активно участие.
- Избор на лице-ключов специалист, отговорно за поддържане на процеса на вземане на решения.
- Писмен план за действие и развитие на партньорството със срокове.
- Ангажимент за прилагане в собствената организация на резултатите от постигнатите споразумения в регионалното партньорство.
- Координатор за регионалното партньорство (може и на ротация).
- Обезпечаване на минимум важни ресурси за поддържане на партньорската работа (персонал, финансиране, материали и др.).
- Анализ на статуквото и на необходимостта от промени.
- Процес на редовно консултиране с пострадалите от насилие.
- Редовна преценка на дейностите и адаптиране.
- Връзка между дейността на регионалното партньорство с други свързани инициативи.

V. Специализирани служби, които най-често се въвличат при работа с лица и деца, засегнати от домашно насилие :

Специализираните служби, които най-често се въвличат при работа с лица и деца, засегнати от домашно насилие, като ангажирани по настоящия Регионален механизъм за реакция при случаи на домашно насилие, са :

Съд:

- Осигурява професионалист, които да участва в работата на Регионалния механизъм.
- Поддържа база данни за образуване на молби по ЗЗДН;
- Налага мерки за защита по реда на ЗЗДН;
- Насочва пострадалите лица към програми за възстановяване;
- Задължава извършителите да посещават специализирани програми;

Прокуратура:

- Осигурява професионалист, които да участва в работата на Регионалния механизъм.
- Образува наказателно производство когато домашното насилие съставлява престъпление от общ характер.
- Образува наказателно производство по чл. 296, ал. 1 от НК при нарушаване на Заповед за защита;

РДВР - Министерство на вътрешните работи:

- Осигурява служители от РУ на МВР по настоящ адрес на пострадалото лице, които да участват в Регионалния механизъм.
- При опасност за живота или здравето на пострадалото лице, предприема мерки съгласно Закона за Министерството на вътрешните работи.
- В случаите на полицейска закрила осигурява охрана и съпровождане на засегнатите лица и деца до местата за настаняване при настаняване от ДСП/ОЗД.
- Информира ДСП/ОЗД при данни за насилие над дете; лице, поставено под запрещение или лице с увреждане;
- Насочва към услуги в подкрепа на лица и деца пострадали от домашно насилие;
- Насочва към доставчик на услуги в подкрепа на лица и деца пострадали от домашно насилие- НПО/ЦОП;
- Насочва към Фондация «П.У.Л.С.» лица и деца, пострадали от насилие;
- Сезира прокуратурата при нарушаване Заповед за защита;
- Поддържа база данни за изпълнение на мерките по чл. 5, ал. 1, т. 1, 2 и 3 ЗЗДН;

Регионална Дирекция за социално подпомагане /РДСП/ област Перник:

- Осигурява служител от РДСП, които да участва в Регионалния механизъм.
- Възлага на служителите от ДСП/ОЗД правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия на областно ниво съобразно компетентността си като представители на ДСП в мултидисциплинарните екипи;
- Осигурява методическа подкрепа на място на служителите на ОЗД/ДСП, включени в мултидисциплинарните екипи при извършване на действия по Регионалния механизъм;
- Изготвя стратегии за развитието на социалните услуги в област Перник;

Дирекция за социално подпомагане /ДСП/:

- Осигурява служители от ДСП/ОЗД по настоящ адрес на пострадалото лице, които да участват в Регионалния механизъм.
- Възлага на служителите от ДСП/ОЗД правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия на местно ниво съобразно компетентността си като представители на ДСП в мултидисциплинарните екипи;

- Осигурява методическа подкрепа на място на служителите на ОЗД/ДСП, включени в мултидисциплинарните екипи при извършване на действия по Регионалния механизъм;
- При случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна интервенция предоставя на Областните структури на МВР всички координати за връзка (телефон, включително мобилен, е-мейл, факс, адрес и др.) с определените служители на всяко ДСП/ОЗД и активно действащите доставчици на социални услуги;
- Внася молби до РС по ЗЗДН, при данни за насилие на дете; лице, оставено под запрещение или лице с увреждане;
- Насочва към Фондация «П.У.Л.С.» на лица, пострадали от насилие ;
- Подпомагат лицата, пострадали от домашно насилие /социална подкрепа, еднократни помощи, други/
- Поддържа база данни за изпълнение на мерките по чл. 5, ал. 1, т.4 и 6 от ЗЗДН

Отдел „Закрила на детето“ към ДСП /ОЗД/:

- Организира работата на екипите към Регионалния механизъм, когато дете е пострадало от домашно насилие;
- Осигурява служители от ОЗД по настоящ адрес на пострадалото дете, които да участват в Регионалния механизъм.
- Води статистика за децата на територията на гр.Перник пострадали от насилие;
- Насочва към Фондация «П.У.Л.С.» на деца, пострадали от насилие ;

Кметовете на общините/Кметствата:

- Осигуряват служители от подчинената им местна администрация по настоящ адрес на пострадалото лице и/или дете, които да участват в Регионалния механизъм.
- Възлагат на служителите от местната администрация правомощия и задължения за извършване на действия и съдействия на местно ниво съобразно компетентността си като представители на местната власт в мултидисциплинарните екипи;
- Следят за изпълнението на поставени задачи по реда на чл.7, ал.5 от Закона за закрила на детето от мултидисциплинарните екипи на местните структури и оказват методическа подкрепа на служителите, определени да действат в мултидисциплинарните екипи от името на кметовете;
- Информират ДСП/ОЗД при данни за насилие над дете;
- Насочват към доставчик на услуги в подкрепа на лица и деца пострадали от домашно насилие- НПО/ЦОП;
- Насочва към Фондация «П.У.Л.С.» на лица, пострадали от насилие ;
- Обезпечава дейности по превенция;
- Подпомагат лицата, пострадали от домашно насилие /общински жилища, еднократни помощи, други/

Регионалният координационен механизъм за реакция в случаи на домашно насилие е разработен в рамките на проект „**Който бездейства става съучастник- заедно срещу домашното насилие**”, който се изпълнява по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-79 /13.02.2016г**. сключен с Министерство на правосъдието на Република България.**

Бърза помощ; Съдебна медицина; Личен лекар:

- Осигурява преглед на пострадалото лице или дете с оглед изготвяне на съдебно-медицинско удостоверение.
- Насочва към Фондация «П.У.Л.С.» на лица, пострадали от насилие;

Регионален инспекторат по образованието:

- В случаите, в които се идентифицира или е подаден сигнал, че деца или младежи са пострадали от домашно насилие, директорите на училищата, детските градини и обслужващите звена по места са задължени, незабавно да подават първоначална информация в РУ на МВР и на съответните ДСП и ОЗД.
- Информира ДСП/ОЗД при данни за насилие над дете;
- Насочва към доставчик на услуги в подкрепа на лица и деца пострадали от домашно насилие- НПО/ЦОП;

Адвокатска колегия :

- Осигурява адвокат/и от АК-Перник, които да участват в Регионалния механизъм ;
- Насочва към доставчик на услуги в подкрепа на лица и деца пострадали от домашно насилие- НПО/ЦОП;
- Определя служебни процесуални представители, неподценяващи проблема домашно насилие;
- Насочва към Фондация «П.У.Л.С.» на лица, пострадали от насилие;

Доставчици на социални услуги за лица и деца, пострадали от домашно насилие:

- Осигуряват съответните специалисти с цел оказване на психологическа и/или социална подкрепа на пострадалото лице;
- Предоставят своевременно съответната услуга на пострадалото лице /вкл. и резидентен тип, в случай на настаняване извън семейството като мярка за закрила/.
- Информират ДСП/ОЗД при данни за насилие над дете, лице, поставено под запрещение или лице с увреждане;
- Подават сигнал към органите на РД-МВР когато има данни за непоследствена опасност за живота и здравето на пострадалото от домашно насилие, лице.

Фондация „П.У.Л.С.” Перник

- Координира работата по Регионалния механизъм чрез създадения Регионален съвет;
- Супервизира и обучава участниците в Регионалния механизъм по случаи на домашно насилие;
- Информира ДСП/ОЗД при данни за насилие над дете, лице, поставено под запрещение или лице с увреждане;

- Подава сигнал към органите на РД-МВР когато има данни за непоследствена опасност за живота и здравето на пострадалото от домашно насилие, лице.
- Осигурява съответните специалисти с цел оказване на психологическа, юридическа и/или социална подкрепа на лицето, жертва на насилие;
- Прави Оценка на риска и изготвя Психологическа оценка на пострадалото лице;
- Предоставя своевременно съответната услуга на пострадалото лице /вкл. и резидентен тип- настаняване в Кризисен център /.
- Предоставя специализирани програми с извършители на насилие;
- Подпомага жертви на насилие, чрез включването им в програми за възстановяване;
- Информира прокуратурата при нарушаване заповед за защита
- Поддържа база данни за лица постадали от домашно насилие;
- Поддържа база данни за изпълнение на мерките по чл. 5, ал. 1, т. 5

VI. Взаимодействие при случаи на домашно насилие

При защита от домашно насилие органите на изпълнителната власт, съдилищата, общините и юридическите лица, които работят на територията на област Перник за защита от домашното насилие, си взаимодействат чрез:

- Обмен на информация за случаите на молби за защита от домашно насилие, за изпълнение на мерки за защита и за създадени програми за превенция и защита от домашно насилие;
- Извършване на съвместни действия при защита от домашно насилие.

За осъществяване на взаимодействието се ползва информацията, която се създава и поддържа от:

1. **Министерството на правосъдието** - за програмите по чл. 6, ал. 7 от закона, финансирани по реда на глава трета;
2. **Министерството на вътрешните работи** - за изпълнението на наложените мерки по чл. 5, ал. 1, т. 1, 2 и 3 от закона;
3. **Дирекция "Социално подпомагане"** - за изпълнението на наложените мерки по чл. 5, т. 4 и 6 от закона;
4. **Юридическите лица**, получили финансиране за изпълнението на наложените мерки по чл. 5, т. 5 от закона.

Информацията се публикува на интернет страницата на съответните администрации и на юридическите лица, получили финансиране.

Инструкция № Із-2673 от 10 ноември 2010 г. за реда за осъществяване на взаимодействието между органите на Министерството на вътрешните работи и на Министерството на труда и социалната политика при защита от домашно насилие

Взаимодействието по реда на тази инструкция не изключва съвместните действия на органите на МВР и МТСП, регулирани от други законови и подзаконови нормативни актове и споразумения, при защита от домашно насилие.

Ангажираните по настоящия Регионален механизъм органи на изпълнителната власт, съдилищата, общините и юридическите лица прилагат **Инструкция № Із-2673 от 10 ноември 2010 г. , като** си взаимодействат чрез:

1. Обмен на информация за:

- постъпили молби за защита от домашно насилие; -

- изпълнение на мерки за защита;

- създадени програми за превенция и защита от домашно насилие.

При поискване органите на МВР и структурите на АСП си предоставят взаимно информация за изпълнението на наложените мерки чрез структурите си, като органите на МВР предоставят информация за мерките по чл. 5, ал. 1, т. 1, 2 и 3 от Закона за защита от домашно насилие (ЗЗДН), а структурите на АСП предоставят информация за мерките по чл. 5, ал. 1, т. 4 и 6 ЗЗДН. Информацията може да бъде поискана и предоставена от и на съответната структура на МВР и АСП по местоизвършването на акта на домашно насилие или опита към насилие, по постоянния или настоящия адрес на извършителя, по постоянния или настоящия адрес на пострадалото лице.

В началото на всяко шестмесечие РДСП предоставя на ОДМВР/СДВР информация за регистрираните доставчици на социални услуги, подходящи за лица, пострадали от домашно насилие и развиващи дейност в района на териториалната им компетентност. Когато бъде регистриран нов доставчик на социални услуги, подходящи за лица, пострадали от домашно насилие, РДСП предоставя в едномесечен срок на ОДМВР/СДВР информация за тях. Обменът на информацията се осъществява от **координатори,** определени със заповед на директорите на ОДМВР/СДВР и РДСП.

2. Извършване на съвместни действия

Директорът на ДСП незабавно уведомява органите на МВР по местоизвършване на всеки акт на домашно насилие или нарушение, свързано с неизпълнение на заповед за защита от домашно насилие.

Органите на МВР предприемат необходимите действия съгласно Наказателно-процесуалния кодекс при нарушение, свързано с неизпълнение на заповед за защита от домашно насилие или при престъпление от общ характер.

Органите на МВР незабавно след получаване на сигнала /включително по телефон и факс/ уведомяват директора на ДСП, когато в структурите на МВР бъде получен сигнал за домашно насилие над непълнолетно лице, лице, поставено под запрещение или лице с увреждания, като уведомяване се извършва и при получен сигнал за домашно насилие над малолетно лице.

Органите на МВР и АСП осъществяват взаимодействието си по защита на деца от домашно насилие при постъпили сигнали непрекъснато и извън установеното работно време, като АСП осигуряват участието на социален работник към ДСП. Извършва се предварителна проверка на сигнала от социалният работник, на когото е възложен случаят, като той набелязва необходимите мерки в рамките на 24 часа. При необходимост работата по сигнала се планира съвместно с полицейски служител от РУП по местоизвършване на акта на домашно насилие. Когато полученият сигнал се отнася до дете, извършило и/или пострадало от акт на домашно насилие, в планираните действия от страна на МВР задължително участва и инспектор от Детска педагогическа стая.

Когато сигналът за извършен акт на домашно насилие над дете бъде получен от органите на МВР, те имат задължението да уведомят ДСП по настоящия адрес на детето /във всеки един отдел „Закрила на детето“ (ОЗД) при ДСП началникът на отдела определя отговорен социален работник, който извършва проверката на сигнала до 24 часа от постъпването му/.

Когато бъде издадено направление за ползване на социални услуги на лице, пострадало от домашно насилие, или заповед за настаняване по реда на Закона за закрила на детето в «Кризисен център» или звено «Майка и бебе», както и когато в ДСП е получена информация от доставчик на социална услуга за настанени лица, пострадали от домашно насилие, директорът на ДСП има задължението да уведоми РУП по местонахождение на Кризисния център или звеното „Майка и бебе“ и РУП по постоянния или настоящия адрес на пострадалото лице. Това уведомяване се извършва незабавно, когато има данни за непосредствена опасност за живота на настанените лица или когато лицето, пострадало от домашно насилие, е бременна жена или майка на дете, ненавършило 3 години, и е в риск да изостави детето си.

3. Създаване на Регионален съвет

За координаране на съвместните дейности, произтичащи от настоящия Регионален механизъм се създава Регионален съвет за реация при случаи на домашно насилие с участие на представители на РД-МВР, Съд, Прокуратура, Община, РДСП, ДСП, ОЗД, Представители на училищните власти, Лекари, Адвокати и НПО, работещи на територията на област Перник, който да заседава на 6 месеца.

Координатор на Регионалния съвет е Фондация «П.У.Л.С.», като Координатора може да се сменя на ротационен принцип.

Всеки участник в Регионалния механизъм определя свой представител, който е професионалист, обучен за работа по случаи на домашно насилие.

На заседанията на Регионалния съвет могат да се вземат решения за съвместни дейности по превенция, да се дискутират срещани проблеми, да се отправят препоръки за оптимизиране на работата в полза на жертвите на насилие, да се правят предложения и препоръки за промяна/оптимизиране на законодателството, касаещо проблема домашно насилие.

5. Карта и схема на взаимодействието :

Настоящият Регионален координационен механизъм обхваща всички специализирани служби, които най-често се въвличат при работа с лица и деца, засегнати от домашно насилие и изброени по-горе, практикуващи на територията на област Перник: община Перник, община Радомир, община Брезник, община Трън, община Земен и община Ковачевци.

- **Карта на взаимодействието:**

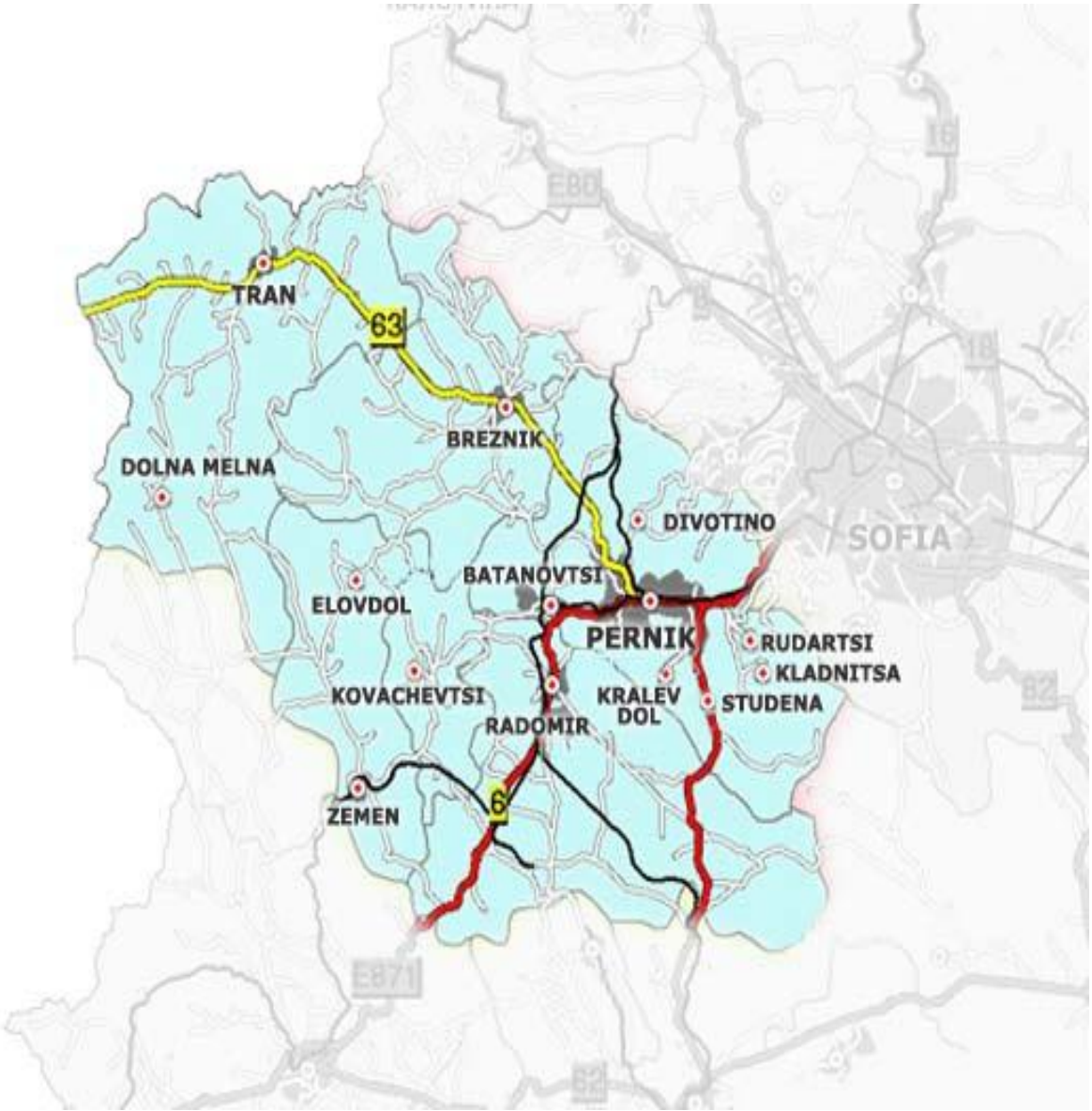

- **Схема на взаимодействието:**

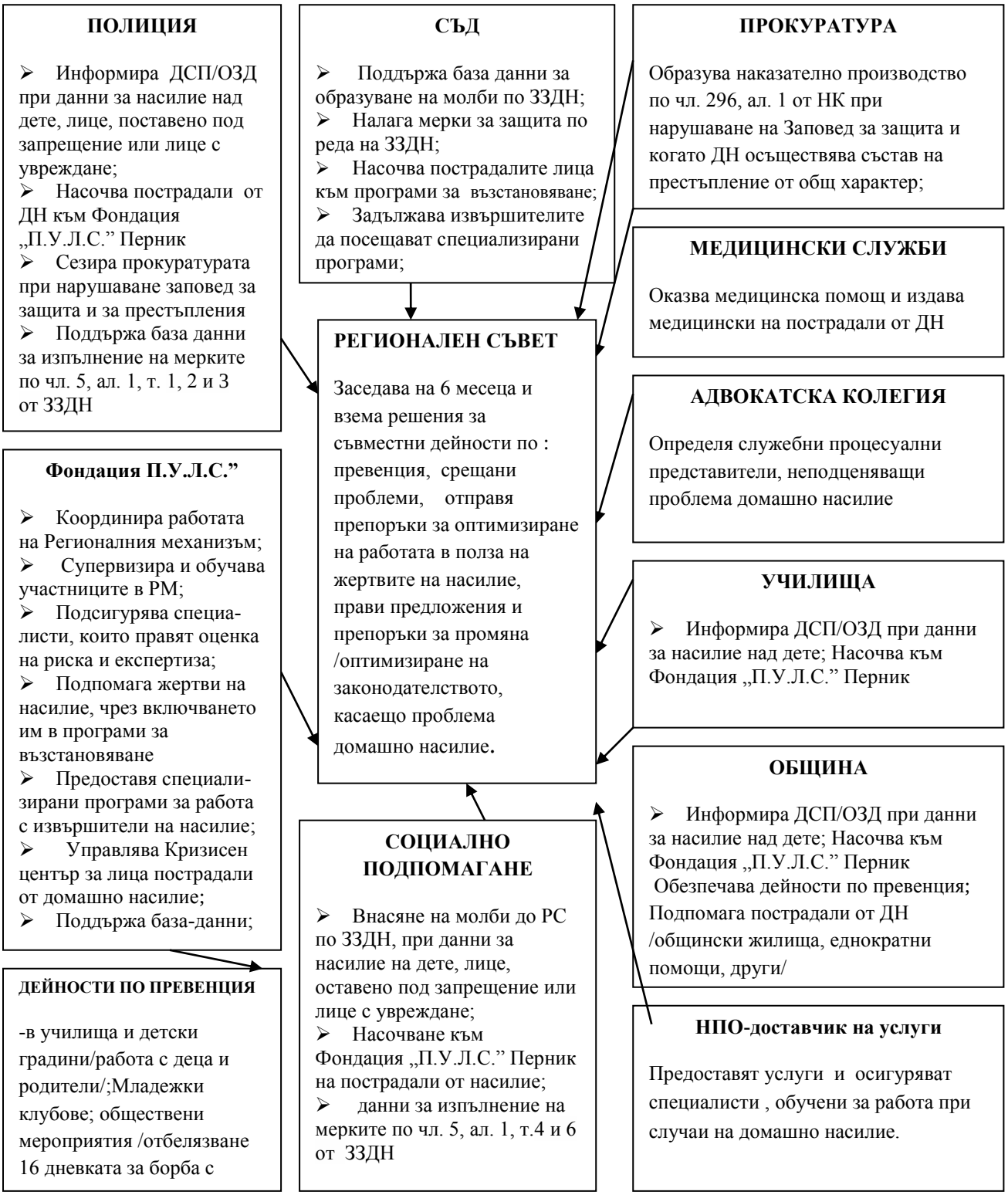

VI. Мрежа за подкрепа

1.Регионални органи и институции в подкрепа на лица, пострадали от ДН.

Областна администрация Перник – адрес: гр. Перник, пл. „Иван Рилски“ 1, **Областен управител:** тел.: +359 76 64 99 10, e-mail: oblast@pk.government.bg

- **Община Перник** –адрес: гр. Перник, пл. „Иван Рилски” 1 **Кмет:** тел. 076/68-42-10, E-mail obshtina@pernik.bg
- **Община Радомир** –адрес: гр. Радомир, пл.Свобода №20 **Кмет:** тел: 0777/82490, E-mail obshtinaradomir@abv.bg
- **Община Брезник**–адрес: гр.Брезник, ул. Елена Георгиева №16, **Кмет:** тел.07751/ 24-34, **E-mail:** obshtina_breznik@abv.bg
- **Община Трън** –адрес :гр. Трън, пл. "Владо Тричков" 1, **Кмет**: тел. 07731/9616, E-mail obshtina_tran@mail.bg
- **Община Земен** –адрес: гр. Земен, ул.”Христо Ботев” № 3, **Кмет:**тел. 07741 / 24 94, E-mail: obshtina_zemen@abv.bg
- **Община Ковачевци** –адрес: с. Ковачевци, община Ковачевци, **Кмет:**тел.0887 933 883 E-mail: oba_kovachevtsi@abv.bg

- **ОД на МВР** - адрес: гр. Перник,ул."Самоков"№1; тел.076/60-73-13,076/67-63-70; централа:076/67-63-76; E-mail:pernik@mvr.bg;

  - **Първо Районно управление "Полиция" – Перник** - тел. 076 /676 676 , 076 / 676 371;адрес: гр. Перник, ул. "Самоков" № 1
  - **Второ Районно управление "Полиция" – Перник -** адрес: гр. Перник, ул. "Минск" № 6; тел. 076/670 031 , 076/676 218
  - **Районно управление "Полиция" – Брезник -** адрес: гр. Брезник ул. "Андрей Михайлов" № 80; тел. 07751 /38 47, 07751 /38 48
  - **Районно управление "Полиция" – Трън -**адрес: гр. Трън ул. "Хараламби Стоянов" № 1;тел. 07731 /30 44, 07731 /30 39
  - **Районно управление "Полиция" – Радомир -** адрес: гр. Радомир ул. "Люлякова" №3; тел. 0777/8 24 11 , 076/ 676 388

- **Окръжна Прокуратура Перник** - адрес: гр. Перник, ул. "Търговска" №37; Телефон**:** 076 64 70 13; Факс: 076 60 24 21; Телефон на деловодство: 076 64 70 66; E-mail: op_pernik@pk.prb.bg;
- **Районна Прокуратура Перник** - адрес: гр. Перник, ул. "Търговска" №37; Телефон: 076 60 12 10; Факс: 076 6012 10; Телефон на деловодство: 076 64 70 94; E-mail: rp_pernik@pk.prb.bg
- **Районна Прокуратура Радомир** - адрес: гр. Радомир, ул. "Св.Св.Кирил и Методий" №22; Телефон: 0777 8 40 11; Факс: 0777 8 23 88; Телефон на деловодство: 0777 8 40 12; E-mail: rp_radomir@pk.prb.bg
- **Районна Прокуратура Трън** - адрес: гр. Трън, ул. "Георги Димитров” №4; Телефон: 07731 30 93; Факс: 07731 30 48; E-mail: rp_tran@pk.prb.bg
- **Районна Прокуратура Брезник** - адрес: гр. Брезник, ул. "Пролетарска" №4; Телефон: 07751 23 51; Телефон на деловодство: 07751 38 44; E-mail: rp_breznik@pk.prb.bg

- **Районен Съд Перник** – адрес: ул. Търговска №37; тел. 076/68-63-28, E-mail: rspernik@abv.bg

- **Районен Съд Радомир –** адрес: гр. Радомир , обл. Перник, ул. „Кирил и Методий” № 22; тел. 0777 8 40 20, E-mail: rs_radomir@abv.bg
- **Районен Съд Брезник–** адрес: гр. Брезник, ул.Пролетарска№4 ; тел. 0886 84 89 76, E-mail: rs_breznik@mail.bg,
- **Районен Съд Трън –** адрес: гр. Трън, ул.Георги Димитров”№4 ; тел. 0777/ 98 652, e-mail: rstran@abv.bg,

- **Регионална дирекция Социално подпомагане област Перник-** адрес: гр. Перник, ул. пл. „Св.Иван Рилски” No1Б; тел. 076 60-09-54; 60-00-19; e-mail: pernik-rdsp@asp.government.bg
- **Дирекция "Социално подпомагане" – Перник** – адрес: гр.Перник, ул.Радомир No1 076 60-09-08, 60-26-20; e-mail: dsp-pernik@asp.government.bg

- Отдел „Закрила на детето” –Перник, тел. 076/ 630 695; dsppk_zd2@mbox.contact.bg

- **Дирекция "Социално подпомагане" – Радомир** – адрес: гр.Радомир, ул."Мейнър Барнс" No9 ; тел. 0777 8-04-05; e-mail: dsp-radomir@asp.government.bg

- Отдел „Закрила на детето” –Радомир, тел. 0777/805 72

- **Дирекция "Социално подпомагане" – Трън** – адрес: гр.Трън, пл."Владо Тричков" No 5 ; тел. 0773 121 45; 23-86 : e-mail: dsp-tran@asp.government.bg

- Отдел „Закрила на детето” –Трън, тел. 0773/ 123 85

- **Център за обществена подкрепа, гр. Перник –** адрес: Перник, кв. Калкас, ул. "Захари Зограф" 61; тел.: 076/69 50 05; e-mail: domkalkas@abv.bg
- **Център за обществена подкрепа, гр. Трън –** адрес:Трън- п.к. 2460;Ул. «Ал.Стамболийски» № 25; Тел. 07731/9272 и 0889/040412; e-mail: cop_tran@mail.bg;интернет адрес: www.cop-tran.com
- **Център за обществена подкрепа, гр. Радомир**-Ж.К. НОЕ, бл. 4, ет. 1, стая 6, тел: 0777 87 488, 0885/584 855, e-mail: cop.radomir@gmail.com
- **Регионален Инспекторат по Образованието** - адрес: Перник, ул. Св.Св.Кирил и Методий 11; телефон: 076 60 48 30; e-mail: rio_pernik@minedu.government.bg
- **МБАЛ „Р. Ангелова”** - адрес: Изп. директор -тел.: 076/ 601 360; e-mail: mbalpk@abv.bg
- **Център за спешна медицинска помощ** -адрес: гр.Перник, ул. „Брезник” № 2; тел. За спешни повиквания- **112**; Директор: 076 / 60 45 33 и 0888 890 841; РКЦ: 076/60 41 48; er_dir@abv.bg
- **Адвокатска колегия Перник-** адрес: гр.Перник, ул. „Васил Стоин” №4/2 ет.1 -тел.: 076/ 60 27 91; e-mail: office@prak.lex.bg

2.Неправителствени организации в подкрепа на лица, пострадали от ДН.

- **Фондация „Позитивни умения на личността в социума /„П.У.Л.С”/-Перник** - (http://pulsfoundation.org); тел: 076/60-10-10; 076/60-33-60; Адрес: Перник, 2300, ул. „Средец” 2, pulse.women@gmail.com

Настоящият Регионален механизъм надгражда „**Наръчника за професионалисти, работещи по случаи на домашно насилие**”, изготвен от Фондация „П.У.Л.С.” Перник, м. октомври, 2013г. в рамките на проект:”Център за превенция и рехабилитация на хора, пострадали от домашно насилие, деца в риск и интеграцията им в семейството и общността”, финансиран от Министерство на правосъдието на Република България/ Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-280 /12.12.2012г**./.**

Неразделна част от Регионалния механизъм са и издадените в рамките на настоящия проект- „**Който бездейства става съучастник- заедно срещу домашното насилие**”, който се изпълнява по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-79 /13.02.2016г**.** сключен с Министерство на правосъдието на Република България:

- „**Джобен наръчник за полицаи, работещи по случаи на домашно насилие**” и
- брошурата „**Какво знаем за домашното НАСИЛИЕ**?”

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Споразумение за партньорство на регионалните структури в Пернишка област при случаи на домашно насилие;
2. Молба до Районния съд за предприемане на мерки за защита по ЗЗДН и Декларация по чл.9 от ЗЗДН;
3. Молба до РДВР за предприемане на мерки по ЗМВР;
4. Оценка на риска;